

2. Інститут бюджету та соціально-економічних досліджень. URL: http://www.ibser.org.ua/UserFiles/File/Monitor%20Quat%202013/KV_IV_2013_Monitoring_ukr.pdf

3. Мельничук А., Остапенко П. Децентралізація влади : реформа №1: аналітичні записки. Київ: ЦОП Глобус, 2016. 35 с.

Русін Віктор Миколайович

*К.е.н., доцент кафедри фінансів ім. С. І. Юрія
Тернопільського національного економічного університету*

Олійник Марина Анатоліївна

*Начальник Управління ДКСУ
у Хмельницькому районі Хмельницької області*

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ДИСТАНЦІЙНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ КЛІЄНТІВ КАЗНАЧЕЙСТВА УКРАЇНИ

Невід'ємною частиною забезпечення руху фінансових ресурсів у бюджетній сфері є казначейська система. За роки свого функціонування Казначейство України продемонструвало переваги казначейської системи виконання бюджетів. Проте до казначейства, як і до будь-якої інституції, ставляться вимоги постійного розвитку та вдосконалення, запровадження нових форм організації своєї діяльності. Сучасний стан розвитку інформаційних технологій і телекомунікаційних систем ставить нові вимоги перед органами казначейства щодо вдосконалення розрахункового обслуговування своїх клієнтів.

Державна казначейська служба України з метою спрощення та оптимізації обслуговування розпорядників та одержувачів бюджетних коштів запропонувала нову електронну форму обслуговування клієнтів з використанням сучасних інтернет-технологій та надійних засобів електронного цифрового підпису. Розширюючи сферу своїх послуг казначейство у 2014 році запустило пілотний проект, а з 2015 року активно впроваджує дистанційну форму розрахункового обслуговування клієнтів через мережу Інтернет «Клієнт Казначейства – Казначейство». Система дистанційного обслуговування побудована за класичним принципом Інтернет-банкінгу, забезпечуючи можливість клієнтам володіти інформацією в режимі реального часу про стан рахунків у

Казначействі та здійснювати операції, не покидаючи власного робочого місяця.

Станом на 27.10.2017 року органами казначейства укладено із своїми клієнтами 13 624 договори на дистанційне розрахункове обслуговування з використанням програмно-технічного комплексу «Клієнт Казначейства – Казначейство». З них 3 140 клієнтів, які фінансуються з державного бюджету, 10 214 клієнтів, які фінансуються з місцевих бюджетів та 270 фондів (інших клієнтів або одержувачів бюджетних коштів відповідно) (табл. 1) [1].

Таблиця 1

Інформація щодо підключення до системи дистанційного обслуговування клієнтів через ПТК «Клієнт Казначейства – Казначейство» станом на 27.10.2017 року [1]

№ з/п	Назва ГУ ДКСУ	Кількість клієнтів, внесених до реєстру клієнтів СДО	Кількість клієнтів, з якими укладено договір на СДО (мб/дб/фонди)
1	ГУ ДКСУ у Вінницькій області	1197	1194 (1010/177/7)
2	ГУ ДКСУ у Волинській області	260	214 (155/55/4)
3	ГУ ДКСУ у Дніпропетровській області	2121	2102 (1585/452/65)
4	ГУ ДКСУ у Донецькій області	274	266 (199/63/4)
5	ГУ ДКСУ у Житомирській області	401	385 (284/90/11)
6	ГУ ДКСУ у Закарпатській області	253	249 (173/71/5)
7	ГУ ДКСУ у Запорізькій області	953	948 (728/204/16)
8	ГУ ДКСУ в Івано-Франківській області	207	201 (126/65/10)
9	ГУ ДКСУ у Київській області	513	456 (371/69/16)
10	ГУ ДКСУ у Кіровоградській області	453	429 (325/102/2)
11	ГУ ДКСУ у Луганській області	95	84 (64/20/0)
12	ГУ ДКСУ у Львівській області	721	666 (498/154/14)
13	ГУ ДКСУ у Миколаївській області	487	437 (340/87/10)
14	ГУ ДКСУ в Одеській області	736	721 (567/138/16)
15	ГУ ДКСУ у Полтавській області	965	916 (792/118/6)
16	ГУ ДКСУ у Рівненській області	204	191 (138/47/6)
17	ГУ ДКСУ у Сумській області	529	514 (402/103/9)
18	ГУ ДКСУ у Тернопільській області	556	545 (445/91/9)
19	ГУ ДКСУ у Харківській області	489	487 (373/103/11)
20	ГУ ДКСУ у Херсонській області	514	449 (314/119/16)
21	ГУ ДКСУ у Хмельницькій області	384	360 (280/68/12)
22	ГУ ДКСУ у Черкаській області	268	229 (187/40/2)
23	ГУ ДКСУ у Чернівецькій області	94	83 (64/15/4)
24	ГУ ДКСУ у Чернігівській області	204	180 (144/35/1)
25	ГУ ДКСУ у м. Києві	1318	1305 (650/643/12)
26	ДКСУ	20	13 (0/11/2)
Разом		14216	13624(10214/3140/270)

Усі 25 областей підключено і працюють у системі дистанційного обслуговування. Проте 6 007 клієнтів отримують лише виписки та 3 387 клієнта здійснюють платежі.

Використання система дистанційного обслуговування «Клієнт Казначейства – Казначейство» має ряд переваг, зокрема прискорення оброблення інформації та проведення розрахунків, оперативність у прийнятті управлінських рішень у процесі проведення фінансових операцій, зменшення кількості помилок, економія бюджетних коштів, економія робочого часу працівників, тощо (табл. 2).

Таблиця 2

Порівняльна таблиця систем обслуговування клієнтів казначейства без та з використання системи дистанційного обслуговування

Без використання системи дистанційного обслуговування	З використанням системи дистанційного обслуговування
При підготовці пакету документів для органів казначейства клієнти витрачають кошти на витратні матеріали (папір, тонери, картриджі).	Пакет документів для органів казначейства готується в електронному вигляді. Відсутнє витрачання коштів на витратні матеріали.
Частина документів для органів казначейства подається в електронній формі у вигляді транспортних файлів, які зберігаються на змінних носіях. Існує ризик вірусного зараження комп'ютерної техніки органів казначейства та їх клієнтів.	Транспортні файли відсутні. Ризик вірусного зараження комп'ютерної техніки відсутній.
Для підготовки виписок клієнтам органи казначейства витрачають кошти на витратні матеріали (папір, тонери, картриджі), а також витрачається робочий час працівників.	Виписка формується автоматично в електронному вигляді. Працівники органів казначейства не витрачають робочий час та кошти на їх формування.
Під час доставки пакету документів до органів казначейства клієнти витрачають робочий час працівників та кошти на їх проїзд.	Документи до органів казначейства передаються через мережу інтернет. Відсутнє витрачання робочого часу працівників клієнтів казначейства та коштів на їх проїзд.
Ймовірність помилок при підготовці документів.	Документи проходять автоматизований технічний контроль.
Відсутня можливість отримання інформації в режимі реального часу про стан залишку на рахунку та статуси документів.	Стан рахунку доступний в режимі реального часу.
Прямий безпосередній контакт працівників казначейства з працівниками їх клієнтів. Існує корупційний ризик.	Контакт працівників казначейства з працівниками їх клієнтів відсутній.

Процес переведення на дистанційну форму обслуговування усіх клієнтів казначейства певною мірою затягується. Це обумовлено наявністю певних побоювань та застережень із сторони клієнтів казначейства та окремими проблемними моментами роботи системи.

Підключення клієнтів до системи дистанційного обслуговування та консультаційна підтримка на всіх етапах її використання є безкоштовними. Проте клієнтам необхідно понести разові витрати на носії ключової інформації. Не усі бюджетні установи готові понести такі витрати, хоча їх окупність навіть за умови невеликих кошторисних призначень бюджетних установ досягається приблизно за пів року. Окремі бюджетні установи не мають можливості забезпечити свої установи необхідними фаховими працівникам для роботи із дистанційною системою обслуговування клієнтів казначейства. У ряді бюджетних установ спостерігається саботаж зі сторони окремих працівників щодо переходу на дистанційну форму обслуговування. Такі працівники бажають мати можливість під прикриттям візиту до органу казначейства використати свій робочий час у власних цілях.

Органи казначейства постійно вдосконалюють та розширюють можливості системи дистанційного обслуговування «Клієнт Казначейства – Казначейство» аналізуючи наявні проблеми та розширюючи можливості. На початкових етапах по системі дистанційного обслуговування «Клієнт Казначейства – Казначейство» здійснювались розрахунки лише до 1 млн. грн., проте із кінця серпня 2017 року цю граничну суму знято. Це у свою чергу сприятиме збільшенню кількості клієнтів.

Уряд України прийняв рішення, що забезпечить обмін електронними документами між органами Казначейства та розпорядниками і одержувачами бюджетних коштів шляхом дистанційного обслуговування клієнтів з використанням програмно-технічного комплексу «Клієнт казначейства –Казначейство». Це передбачено розпорядженням щодо деяких питань дистанційного обслуговування розпорядників (одержувачів) бюджетних коштів, згідно якого з 1 січня 2018 року розпорядники коштів державного бюджету зобов'язані стовідсотково перейти на систему дистанційного обслуговування «Клієнт казначейства – Казначейство». Поетапно на дистанційну форму обслуговування клієнтів казначейства мають перейти й установи місцевого підпорядкування. Розпорядникам (одержувачам) коштів місцевих бюджетів рекомендовано

визначити пріоритетним казначейське обслуговування через систему дистанційного обслуговування “Клієнт казначейства – Казначейство” та здійснити організаційно-технічні заходи щодо підключення до зазначеної системи, а саме: з 1 квітня 2018 року – розпорядникам (одержувачам) коштів обласних, районних бюджетів, міст (у тому числі районів у містах), бюджетів об’єднаних територіальних громад, що створюються згідно із законом та перспективним планом формування територій громад; з 1 липня 2018 року – розпорядникам (одержувачам) коштів бюджетів територіальних громад сіл, їх об’єднань, селищ [2].

Отже, підсумовуючи вище викладене відзначимо, що на даний час в системі казначейства розроблено та вдосконалено систему електронного документообігу із використанням сучасних інтернет-технологій що дає можливість обслуговувати свої клієнтів дистанційно. Із врахуванням норм останніх прийнятих нормативних актів у цій сфері, можна стверджувати, що до середини 2018 року на систему дистанційного обслуговування «Клієнт казначейства – Казначейство» будуть переведені усі розпорядники та одержувачі коштів як державного так і місцевих бюджетів. Повномасштабне впровадження система дистанційного казначейського обслуговування зекономить бюджетні кошти та робочий час працівників органів казначейства та їх клієнтів, а також оптимізує взаємодію з органами державної влади та місцевого самоврядування шляхом надання доступу до інформаційних ресурсів.

Література:

1. Інформація щодо підключення до системи дистанційного обслуговування клієнтів через ПТК «Клієнт Казначейства – Казначейство». URL: <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/publish/article/369774;jsessionid=1D7534921B930F5DEFC01056A1F3D6BE>.

2. Деякі питання дистанційного обслуговування розпорядників (одержувачів) бюджетних коштів. Розпорядження Кабінету Міністрів України № 816-р від 15.11.2017 р. URL: <http://www.kmu.gov.ua/control/ru/cardnpd?docid=250431800>.